

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XXXV. Die Veneris sanctâ. Ut condigna æstimatio fiat eorum, quæ Christus nostri amore pati dignatus est, ostenditur, in toto terrarum orbe nunquam, fuisse dolorem, qui cum Christi dolore ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

rum aculei contra te prævalituri sint? *donec scias, quòd dominatur excelsus*, qui te magis adhuc dejiciet, & depressimet, nisi teipsum in demissionem componas. Dic, mercator & institor inique! scire cupis, quamdiu consilia tua cassa & inutilia rationes fallaces, infausta negotiatio futura sit? dicam, dicam, *donec scias, quòd dominatur Excelsus*, tibi que certò persuasum habeas, è malo te ruiturum in pejus, nisi in DEUM reverentior, beni-

gnior in pauperes, liberalior in ditatos DEO servos efficiaris. Quid ergo tandem faciendum nobis est, ó Deus, & Domine! dejici coram te, & humiliari, hoc porrò faciendum restat, errores nostros agnoscere, tuam Justitiam adorare, & tibi similes effici, ut, qui Regis mansueti titulo gaudes, posthac secundum benignitatis tuæ amabilißimum genium nos tractes, non secundum furorem, ad quem nostra te flagitia cogunt.

SERMO TRIGESIMUS QUINTUS.

DIE VENERIS SANCTO.

*O vos omnes, qui transitis per viam, attendite
& videte, si est dolor similis, sicuti
dolor meus.*

Vicistis, peccatores, vicistis! exultate in die hoc funestissimo, canite triumphum, & cum fastu vobis applaudite! En voti damnati estis, successit intentum! innocentem DEI Filium è medio tollere, affligere, & eliminare laborastis, Eia salva res est; *Abscissus est, abscissus est de terra viventium!* Ecce enim à Golgathæ jugo redux lætum vobis nuntium fero, vosque certissimos reddo, eum præsentè innumerabilis populi coro-

nâ, nudum, derelictum, despectum, post trium horarum difficillimum agonem animam tandem in probrosæ Crucis trunco exhalasse. Eia contentine estis, ó crudeles! an vestris desideris satisfactum est? quid porrò desideratis? an fortè ipsimet in rem præsentem venire cupitis, tam funesto spectaculo mentem satiare, ejus supplicii oculos pascere, & contemplatione vulnerum, quæ vestra malicia infligit, carnis, quam vestra libido laceravit, capitis, quod superbix vestræ aculeis perforatur, & labrorum, quæ lingua vestra maledica amas

Isaia 53. 8.

amarissimo felle potavit, vos vultis recreare? Venite ocyus, venite; ego enim, ut gaudium vestrum plenum sit, vos illic manuducam: *venite, & ascendamus in montem Domini!* Nescio tamen, an, si illic pertigeritis, in vestra potestate futurum sit, vobisne ipsis à lachrimis temperare. De Rege Seleuco memini me legere, cum regno pulsus, naufragus, & nudus, in maris littore, quo illum tempestas eiecerat, jaceret, rebelles subditos, ad spectaculum lætissimus accurrisse; cum verò exporrectum in arena, derelictum, & calamitosum, sine veste, cibo, & foeto, omnique destitutum auxilio intuerentur, versis in commiserationem animis, tantà erga Principem pietate vel invitos fuisse commotos, ut eum à terra sublacum in Regiam sedem humeris suis deportarent, palàmque ostenderent, multa non rarò præcipiti furore barbarè ab hominibus tentari, quæ minimè auderent, si eorum enormitatem, ante patratum scelus fati, supérque agnoscerent. Id ipsum sanè vos hodiernà die cum Rege vestro facturos existimo, si ulliùs adhuc opis à vobis recipiendæ capax foret. Verùm Ille, Eheu! in amplissimo dolorum suorum Oceano non luctatur solum, sed submersus est, ut nihil porò de eo præter solum cadaver spectandum superfit. Quantumvis autem tygride sæviores, aut silice duriores sitis, unam saltem lachrimulam Ei utique non denegabitis? Quis crederet? ipsi tortores, & carnifices, qui suis illum manibus peremerunt, venas se-

cuerunt, lacerarunt carnes, & luxarunt ossa, demisso capite descenderunt de monte, & repetitis ictibus pectus percusserunt, ut solent, quos facti verrecundia aut pœnitentia subit; *revertebantur percutientes pectora sua.* Luca 21. 48.

An non ergo & vos commovebimini, qui utique tortoribus mitiores estis? video enim verò, video jam suffundi oculos lacrimis, & uberem paulatim fletum stillare: laxate fræna gemitibus, & finite, ut amarus ex oculis torrens prorumpat; si enim unquam justam plangendi materiam habetis, hanc vobis spectaculum istud suppeditat. Quem autem esse creditis, qui vestro scelere, ô peccatrices, & peccatores durissimi, interemptus est, quem, inquam esse creditis? Si dicerem, fuisse juvenem, omnium venustissimum & amabilissimum, *speciosum formâ præ filiis hominum*, in cujus fronte, residebat majestas, sed absque fastu: è cujus labris stillabat dulcedo, sed sine tædio & satietate; ad cujus aspectum desertis officinis artifices, mercatores relictis negotiis, fæminæ debilitatis & sexûs, omnes alii cibi, sui que obliti, per longa viarum spatia accurrebant; qui omnibus, salutem & solatium, nemini damnum aut molestiam intulit: verbo qui fuit *totus desiderabilis*; an non intima vobis commoveri viscera experiremini, quamvis nec affinitatis, nec necessitudinis, nec gratitudinis vinculo Eidem essetis devincti? Sed, heu! nequaquam Ille persona tam vilis est, sed est Pater vester, Creator vester, servator vester, & quod hiscè omnibus majus est, Deus vester, cujus

bene;

beneficio recepistis auram, quam spiratis, solem, quo illuminamini, terram, quâ nutrimini, animam, quâ informamini. An non ergo iusta vobis dolendi causa est, si cogitatis, vos ei vicem tam acerbam rependisse? Quin ego vos ab omni debito commiserationis absolverem, si morte vulgari perfunctus esset: verùm illa omnium probrosissima & crudelissima fuit; & necdum in lacrimas & plangus abitis? quot vulneribus & plagis transfossus corpus hiat, tot linguis vobis acclamat: *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte si est dolor similis, sicut dolor meus!* Quali diceret: heu crudeles & barbari! ut quid transitis, nec ullo compatientis oculi ictu dignamini. Sistite tantisper gressum, & si quem mortalium pares pœnas sustinuisse videbitis, eja, per me licebit, iter prosequimini, nec ullas à vobis lacrimas exspecto, quos tamen tam prodigè aliàs profunditis, jam supercolla fallacis proci, jam super tumbam amici vel heri: quòd si dolores omni alio dolore graviore, deprehenditis, fieri potest, ô Christiani, ut nec pium quidem suspirium in supremum morientis solatium mittatis? Hoc enim vero est, Auditores, quod Redemptoris nomine hodie à vobis effragito: suspendite tamen tantisper lacrimas, dum palàm fecero, an ullus unquam mortalium ob dolorum & tormentorum, quæ passus est, vehementiam Christo possit æquiparari: *si est dolor similis, sicut dolor Christi.* Id mihi demonstravero, nolite mihi cum

Davide dicere. *Potum nobis dabis in lacrimis in mensura;* ad tantam enim dolorum, & noxarum excessum omnis mensura est nimium avara & parca: statuatur modus & mensura lamentis, in morte Filii Unigeniti, in morte sponsæ in paucis amata, in morte charissimorum amicorum; quod autem plangendi mortem Dei hominis, est plangere, absque modo: sed quæ erit virga illa, quæ, renovato Moyses miraculo, è durissimis humani cordis petris tantum possit aquæ extorquere? Virga illa est lignum Crucis Augustissimum! ad illud ergo, antequam dicere exordiar, oculos, mentem & præces nostras convertamus, & unanimi voce exclamemus, *da nobis aquam!* salsam, inquam, & amarissimam, quæ ex afflicto hominis corde scaturire potest. Receperint sanè Hebræi per virgam, quæ Tui figura & imago fuit aquam mellis instar dulcissimam, *de petra melle* saturabis eos; nos absynthio & felle tinctam desideramus, qualis hodie sitienti Deo oblata est: Hæc nobis dies tristitiæ, acerbatis & amaritudinis est *omnis anima, omnis, omnis*, ita de die isto per figuram dictum est, *omnis anima, quæ non afflicta fuerit die hac, peribit de populo suo!* Tu effice, ut in tanti tamque iusti doloris testimonium in uberes planctus ac fletus solvamur, ut illa nobis verba applicari possint: *Quo fonte manavit nefas, fluant perennes lacrimæ, si virgâ Penitentia, cordis rigorem conteras.* Amen,

✠ (* *) ✠

PARS

PARS PRIMA.

*O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte,
si est dolor similis, sicut dolor meus.*

II. **N**ON me latet, Auditores, plurimos alios gravissima quæq; sustinuisse; plerumq; tamen deprehendemus, dum corpus affligeretur, animum à cruciatibus fuisse immunem, aut dum pateretur animus, corpus liberum fuisse. Christus in utroque est passus, ut adeo merito per antonomasiam *Vir Dolorū* appelletur; si enim animum illius considero, omnes certè malorum furia, timores, & cœdia, anxietates & dolores, desolationes & gemitus in eum conjurârunt: si verò corpus inspicio, nullam omnino ejus partem invenio, quæ suo careat tormento: quod simplici quidem, sed formidabili dictione expressit propheta dicens: *attritus est propter scelera nostra.* Oculi pugnorum ictibus tumidi, genæ colaphis viventis, fauces siti arida, labra felle infecta, tempora spinis perfossa, manus, pedesq; clavis perforati, brachia funibus, venarum & arteriarum meatus nervis arte constrieti, collum catenarum pondere curvatum, humeri gravissimo Crucis pondere fracti, nervi atrocissimâ in Cruce extensione distorti erant; in horrenda flagellorum tempestate supra dorsum Ejus effusâ, nec lateribus, nec lumbis, nec ventri, nec genibus, nec pectori parcebatur, totumq; corpus unicum esse vulnus videbatur: *vidimus eum, & non erat aspectus.* Nec tamen

R. P. Segneri Quadragesimali.

velim credatis, me in hac dolorum congerie rei summam constituere, cum etiam in aliis hæc tormenta, nec pauciora fortè fuerint, nec minùs acerba: minori tamen doloris sensu tolerari poterant à quovis alio, quàm à Christo, cum concors omnium sit opinio, Christi corpus ob summam humorum temperiem, & organorum singularem perfectionem, fuisse delicatissimum, optimè dispositum, atque adeò tactûs sensûsq; tenerrimi omnia enim, quæ DEUS supra naturæ vires operatur, in suo genere perfectissima sunt; ut patet universali inductione: sic manna divinâ virtute Hebræis paratum gustûs sapidissimi fuit; vinum in nuptiis Canæ prodigiosè genitum, generosum fuit ac suave; panis, quo Christus in deserto famelicos pavit, ex mente interpretum sapidissimus fuit. Si ergo hæc opera, licet conditione & gradu longè inferiora, summam tamen in ordine suo perfectionem acceperunt, quia Divinæ artis & Magisterii veluti specimen quoddam esse debebant; quis dubitet, summam Sacratissimi Christi Corporis perfectionem fuisse, quod in virginis visceribus DEI manu efformatum est, ut animæ inter omnes possibiles perfectissimæ, pulcherrimæ, & nobilissimæ domicilium præberet: confirmat hoc D. Thomas, qui ex eo, quod

LII

quod

quoddam Christi Corpus actione supernaturali formatum est, arguit, fuisse perfectius omni alio, quod sit actione naturali; *qua enim per miraculum fuerit, ait, sunt alii potiora.* Perpendite ergo, quam vivaces fuerint Christi sensus ad omnes suas functiones; quam tener & acutus fuerit tactus flagellorum, quanta gustus acrimonia in potu fellis & absinthii; quantum tormentum odora. us ex foetentissimis militum sputis & salivâ. Accedit, Christi corpus, ut docent Viri doctrinâ & sanctitate conspicui, in prima sui formatione ad patiendum singulariter fuisse aptatum, quod in nostri corporis generatione natura facere non solet: quamvis enim & nos innumerabilibus doloribus, molestiis ac morti obnoxii sumus, eum tamen in finem conditi non sumus; imò, ut ab his malis immunes essemus, DEUS nobis in Paradiso voluptatis tale alimenti genus, tam aptam clymatis temperiem, tam benignos stellarum influxus, tantamque aëris cælique salubritatem paravit, ut omnis omnino doloris expertes nos redderet & immortales: *Creavit Deus hominē inexterminabilem.* Nec in ipso inferno diabolos inter ac damnatos inveniemus ullam creaturam, ex primaria Dei intentione efformatam ad patiendum, præter solum Christi corpus, qui eo duntaxat sine humanam carnem induit, ut nostri amore moretetur: *Venit, ut daret animam suam redemptionem pro multis.* Ideo Christi corpus ita formatum est, ut in illud, velut vas capacissimum, totum dolo-

rum mare ad infinita hominum peccata abluenda derivaretur, eumque in finem ad omnem doloris sensum summa aptitudo collata est, quæ vel à sanguine subtilissimo, vel spirituum delicatissimo vigore, vel carnis suavitate ac teneritudine poterat oriri. Nec caret hæc opinio sacræ scripturæ auctoritate, nam sicut Psalmista in Christi personâ dicit: *sacrificium, & oblationem noluisti, aures autem perfecisti mihi* ad demonstrandam obedientiam, quâ Christus passionem accepit, ita Apostolus de illo dicit: *Hostiam, & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi*, ut Christi ad patiendum aptitudinem denotaret. Dic ergo, ô delicatissima JESU mei Carô, quis tibi doloris sensus erat, cum impetuusus ille plagarum turbo uno simul impetu in Te effunderetur, ut nec minima quidem Tui portio, aut ab ictuum sævitiâ, aut à vulnerum immanitate fuerit intacta? Unica sæpe spina, plantæ pedis incauti infixæ, adolescentem teneros, aut matronas delicatas in illecebiles clamorescogit, quin & leones ipsos doloris vehementiâ in furias egit, & rugitus expressit; quid ergo in Te, Servator mi, septuaginta duæ spinæ fecerint, non calloso pedi, sed ipsi cranio, temporibus, ac cerebro infixæ, ubi vel levissima plaga lethalis est? quid in te effecerint clavi per subtilissimas masculorum fibras adacti? quid flagellorum ictus, quibus viscera, & intestina detecta sunt? fuerint ergo aliorum tormenta temporis morâ & diuturnitate productiora; id enim verò

Gen. 1. 29.

Matth. 20. 28.

verò non contendo: sed, intensio-
nem doloris si spectes, in nullo alio,
quàm in Christo, acerbiora & gravio-
ra invenies.

III. Verùm dicite Christiani, an in
ullo unquam, qui passus est, diuturnio-
ra fuerint tormenta? Nemo sanè sibi
persuadeat, Christi passionem intra
eam duntaxat temporis moram ac-
tari, quo intra tortorum manus te-
nebatur: ah hìc potius patiendi finis
erat, quàm principium. A primo con-
ceptionis momento futurorum tor-
mentorum scena horrida Christi ani-
mo aperta est, juxta illud Davidis:
Dolor meus in conspectu meo semper;
nec id in genere duntaxat, & sub con-
fusâ quadam imagine, sed distinctis-
simè & ad omnes usque minutias. Vi-
dit ille singillatim plagarum, colapho-
rum, distorsionum, ictuum ac violen-
torum impulsuum numerum, & au-
ctores illorum; vidit, quot spinis cru-
delissimè transfigendus esset, quot
sputis deformandus, quot subsannan-
dus ludibriis, quot crudelitatis modis
torquendus, ita quidem, ut Christo
æquè, imò magis doluerit, tormenta
istâ eminèns contemplari, quàm nobis
dolere solet, illa præsentia intueri; no-
bis enim, si gravis delicti causâ carcere
mancipamur, etiam convictis & con-
fessis etiamnum spes affulget, aut fuga
evadendi, aut libertatem pecuniis re-
dimendi, adhuc in Magnatis ejusdam
intercessione confidimus, qui se pro
nobis interponat, quemadmodum po-
cillator ille Ægyptius in Josephi gra-
tiam fecit, aut si tandem nil aliud spei

superest, saltem judicem precibus ad
pietatem, aut ministros promissis ad
misericordiam flectere speramus;
Christo autem perfectissimè perspe-
ctum erat, quidquid necesse fuit eveni-
re: *Jesus autem sciebat omnia, quæ* Joan. 18. 41
ventura erant super se, ut probè D.
Joannes observavit: quæ ergo Christi
angustia fuerit, cum palàm notum
sit, fuisse nonneminem, qui ad solam
mortis denuntiationem subitò cane-
sceret; alium, qui deliquium animi pa-
teretur; alium, qui omnino expi-
raret; alium qui alio ferali eventu
doceret, quam vim habeat vel sola im-
minentis mali apprehensio. Ego sanè
minimè miror, Christum nunquam ri-
sisse, & de se dicere potuisse: *Totâ die* Psal. 39. 7.
contristatus ingrediebar, & defecit Psal. 30. 16.
in dolore vita mea, & anni mei in
gemitibus. Perpendite, quæso, an un-
quam lætari potuisset Rex ille Baltha-
sar, improvisis pugionum ictibus in le-
cto suo trucidatus, si à prima pueritia
nudos semper pugiones oculis suis ob-
versari vidisset, sua inter præcordia o-
lim mergendos? O miserum Sisaram, si
clavum illum semper oculis præsen-
tum habuisset, quo ad torrentem Cison
caput sibi erat perforandum! Miserum
Abimelechum, si semper intueri co-
actus fuisset saxum illud, quo illi, dum
turrim Thebæam subiret, cerebrum e-
lisum est. Christus autem verè dicere
potuit: *Dolor meus in conspectu meo*
semper, omnino semper; & vigilantia,
& dormienti, & sedenti, & ambulanti,
semper passio coram & præsens obver-
sabatur: hinc toties lamentabiles illas

Ps. 55. 9.
Ps. 57. 18.
Ps. 101. 9.
Ps. 56. 6.
Ps. 72. 14.
Ibid.

voces ingeminavit: *Conculcaverunt me inimici mei totâ die: totâ die circumdederunt me; totâ die exprobrabant mihi; totâ die verba mea execrabantur: fui flagellatus totâ die.* Quid enim? anne Christi flagellatio integram diem duravit? imò diem vix attigit, erat enim diluculo: *Castigatio mea in matutinis.* Quid ergo his verborum formulis Christus aliud insinuavit, quàm quòd omnibus diebus vitæ suæ in imaginatione & spiritu passus sit omnes illas pœnas, quas postea in Corpore suo verè pertulit? unde multorum Patrum opinio est, quod illa animi deliquia, illi tremores, tædia & conflictus, quos in horto expertus est, non fuerint Christo insoliti, sed frequentes & usitati, & quidem in tanta intensione, ut semper sanguineo sudore manâssent, nisi altissimo suo, quo pollebat, dominio illum continuisset. An non hæc tormenti, Martyrij mortisque prolixæ species videtur, triginta annis tormenta & mortem præstolari? Nihil adhuc dixi de tristitia illa, sensûque acerbissimo, quem in Christo continuò excitarunt, tot Divinæ Majestati illatæ injuriæ, & gravissimæ calamitates, quæ genus humanum propterea expectabant. Fuit quondam ex toto mortalium genere electus Noë, ut fragili in ligno universale diluvium evitaret, ac mare illud immensum securus trajiceret, in quo omne reliquum hominum genus tristissimo naufragio periit; & tamen sacræ paginæ testantur, DEUM ipsum manu propriâ fenestram Arcæ clau-

sisse: *Et inclusit eum Dominus deforis ut non spectaculi,* ut ait D. Hieronymus: *ut non spectaculi tristis aspectu, Noëmus magis cruciaretur.* Solus JESUS erat, cui omnes aditus & portæ animi relinquebantur apertæ, ut ante tempus stragem charissimorum suorum intueretur, nec oculum in ullam partem posset defigere, ubi non lachrymarum, sanguinis, mortis, & quæ morte acerbiora sunt, materiem inveniret. Si ex sola Lazari sepultura tanta turbati animi signa dedit, ut in suspiria, singultus, & fremitus cum præsentium admiratione erumperet, *Infremuit spiritu;* quid quaeso fecerit, cum tot Martyrum carnificinas, qui DEI amore aut jugulati aut discerpti, aut igne absumpti sunt, tot Anachoretarum rigores, tot afflictorum calamitates, tot pauperum miserias, tot fidelium excidia, ab hæreticis, & gentilibus illata, tot piorum persecutiones, tot denique supplicia, quæ in Inferno multi damnatorum milliones sustinent, pro quibus ille, non minùs quàm pro Electis Sanguinem fundere, & in crucis trabè pendere debebat, contemplaretur? meritò ergo incomparabilis illius dolor dici poterat; *non est dolor similis sicut dolor Christi;* ille enim non suos solum dolores, sed dolores cæteris omnibus hominibus communes, velut proprios sustinuit: *Verè languores nostros ipse tulit, verè dolores nostros ipse portavit!*

IV. Ut verò passionem hæc ocul-

Hebr. 1. 7.

cultam, quam toto vitæ decursu, *in diebus carnis suæ tulit*, præterea-
mus, nosque unice ad illam, quæ hu-
jus diei propria & manifesta est, re-
stringamus: edicite, an unquam fue-
rit, contra quem omnis conditionis,
statûs ac ordinis Personæ, ut gradu
differentes, ita impietate concordēs
conjuraverint? Non neminem personę
Ecclesiasticę persecutę sunt, sed
Laici protexerunt; alium Laici infe-
lata sunt, sed Clerus tuebatur; con-
tra alium plebs furiosa insurrexit, sed
Principem defensorem nactus est;
in alium sæviebant populares ac con-
terranei, sed ab exteris receptus est.
Atque hæc ut plurimum inter homi-
nes viget, aut studiorum & affectuum
diversitas, aut contentionis æmula-
tio, ut vix sit invenire miserum, qui
ob id non hoc ipso patronum inve-
niat, quia alios adversarios experitur.
Elias eo ipso tempore, quo Achabi
persecutionem passus est, viduam in-
venit, quæ illum & lare & victu ad-
juvit: David à proprio suo Rege
ejectus, à Rege extero susceptus est;
Jephte à fratribus in Exilium actus,
vagos quosdam & incerti laris ho-
mines invenit, qui ei adhærent;
Jeremiam, cum fuisset populares
persequerentur, Æthyops quidam
ope & auxilio adjuvit; Susanna, cum
à geminis senibus calumniam sustine-
ret, à juvene quodam vindicata est.
Ita innumeros in medium proferre
possem; sed regula tam vulgaris in
solo Christo fefellit; ad eum enim
affligendum, consensu prorsus miran-

do, conspiravere, & gentiles, & Ju-
dæi, Romani ac Barbari, plebs &
nobilitas, Sacerdotes & Laici, Ju-
dices ac milites, senes pariter & ju-
venes, simplices & astuti, docti &
ignorantes; id quod ipse expressit,
cum diceret, in suam perniciem ca-
nes & tauros, animalia naturâ suâ
adeo diversa operam junxisse; *circum-*
dederunt me canes multi, tauri pin-
gues obsederunt me! Verum quis do-
lor, videre se in tanta omnium abo-
minatione constitutum, [mortem-
que suam concordi discordis cetero-
quin populi voto expeti? certè bar-
baries portento similis videri debuit,
vel unicum hominem in toto terra-
rum orbe reperiri, qui Christum
odisset: *stemus simul, qui est adver-*
sarius meus, accedat ad me. An for-
tè Principes? verum quantam non
reverentiam Christus illis exhibuit,
dum suis sanctissime edixit, ut om-
nem illis honorem deferrent, tribu-
ta solverent, ad omnem modestiam,
pacem & concordiam subditi se com-
ponerent, omniâque Principibus suis
officia & obsequia redderent. For-
sitan sacerdotes? sed ad quantum ille
fastigium eorum potestatem extulit?
An fortè Pharisei? verum quàm fer-
vidè obedientiam eorum jussis præ-
standam commendavit? An publi-
cani? verum an non palam notum
est, quantopere illis Christus, etiam
cum exultationis suæ dispendio fa-
verit? Nec sanè plebs eum odisse
poterat, cum totum se ejusdem uti-
litati impenderit, rudes docendo,
solan-

solando afflictos, infirmos sanitati restituendo & famelicos pascendo, Nec avari de Nobilium numero odii causam habebant, cum eorum opibus minimè inhiaret; sed nec ambitiosi, ad quorum honores non aspiravit; nec litterati, quorum applausus nunquam ambivit. Cum ei sisteretur femina, adulterii rea, an non subito modum invenit, eam in libertatem asserendi? Cum infame scortum ad ejus se pedes advolveret, an non promptissimè illud absolvit? ad summam: nunquid longè æquius Jobo gloriari poterat, se pedem claudo, otulum cæco, ducem erranti, panem famelico, Patrem orphano, vitam mortuo fuisse? Grande ergo prodigium erat, invenire vel unum hominem, qui se Christi inimicum profiteretur: *stemus simul, quis est adversarius meum? accedat ad me.* Cogitate ergo, quantum Christo doluerit, tot hominum millia omnis conditionis ac statûs in caput, & vitam suam conspirasse; *multiplicati sunt super capillos capitis mei, qui oderunt me gratis!* O portentum! ad necandos gravissimorum scelerum reos, vix pretio conductus carnifex haberi potest, cum quis horreat, ministerio tam diro, manus admovere, maximè cum id sole claro, in plateis publicis, ac numerofo hominum conspectu exercendum est; & tamen, cum mors Christo inferenda decernebatur, si B. Mathildi fides est, tantus carnificum numerus erat, ut ad quingentos excreset, cum omnes

7f. 43. a.

certatim eorum numero intrudi potius, quam accenseri allaborarent, idque tantâ contentione ac studio, velut si quis occisi Christi gloriam ac decus ab alio sibi eripi metueret. Non dubito etiamnum vobis, nec immeritò horrere animum, cum in memoriam revocatis, non ita multis abhinc annis, in tantam temeritatem subditos insurrexisse, ut in amplissimo Londinensis urbis foro Regi suo Carolo impiâ securi caput demerent: verum hi personati comparuere, nec unquam sperabant, facti sui æquitatem quæstis rationum coloribus ita palliari posse, quin executionis saltem eos puderet. Nihil horum Christi interfectores fecere: sed liberrimè, sine ullo horrore aut respectu, & impudentissimè comparuerunt: *extulerunt caput*: nisi dicere libeat, eos tunc vel maximè personam suam dissimulasse, & larvam induisse, cum gestu, voce, oculis & immani furore diabolus potius, quàm homines sese exhiberent: *deglutiamus eum, sicut infernus viventem!* An non existimatis, ex horum numero fuisse non paucos, qui singulares à Christo favores & beneficia obtinere? quidam haud dubiè manûs aride usum à Christo quondam receperunt, quam modò ad vellendos impiè capillos extendunt; alii contractos pedes miraculo sibi à Christo restitutos experti sunt, nunc calces illi illidunt; alii linguam in Christi ludibrium impudenter exerunt, cujus vinculum non ita pridem Christus prodigiosè solvit: *alios,*

alius, qui Christo beneficio visum recepit, jam benefactoris sui oculos obnubit; alius, qui ipsi vitam debet, nunc vitæ authorem in Calvaria verticem & Crucem raptat; atque adeo omnes cum summa ingratitude notâ abusi sunt gratis, quas paulò ante à Christo liberaliter obtinuere. Hæc sanè Virorum sanctorum contemptio est, putantque Christum id expressisse, cum dixit: *retribu-
bant mihi mala pro bonis, & odium pro dilectione mea.* Fateor tamen, me huic opinioni, quantumvis communi minimè subscripturum, nisi viderem, quòd aliquis ex charissimis discipulis, atque intimis Christi amicis, *homo unanims,* tragædiæ usque adeo funestæ primam telam sit orsus; *Et magnificavit super eam supplantationem.* O sortem Redemptoris mei dolendam!

V. An non hoc solùm sufficeret, ut summâ ipsum compassione dignum censeremus? Non me latet, similem calamitatem aliis etiam evenisse? Cæsarem Brutus, Sardanapalum Arbaces, Gandaulem Giges, omnium, quos habebant, amicissimi prodiderunt. Verùm quis unquam Regum illorum proditorem suum ad tam sublimem conditionem elevavit, ut Christus Judam? è plebeja, sordida, & centonibus consuta fortunâ, eum in numerum duodecim Senatorum adlegit, qui maximum to-

tius mundi Principatum, & operâ suâ stabilire, & consilio regere debebant. Destinabat illi adorationes populi, Sacerdotum obsequia, templorum & altarium magnificentiam; amplissimam illi potestatem in naturam concessit, subiecit morbos, mortem tributariam ei fecit, totum inferni fastum ejus nutui obedire coëgit, & ne ullam suâ de illo existimationis aut fiduciæ demonstrationem omitteret, tenuis etiam, quod habebat, peculii sui dispensatorem & elemosynarium constituit; ad pedes ejus vilissimi instar servi procubuit, illos magnâ animi demissione abluit, magnâ teneritudine dissuaviatus est, nullisque amicitia signis satis contentus, tandem inventione amoris inaudita, se totum illi; Corpus nimirum & Sanguinem suum, Humanam Divinamque simul substantiam sub Panis ac Vini specie intimè communicavit: quis unquam Principum ad tantam excellentiam proditorem suum elevavit? Considerandum præterea neminem istorum unquam fuisse proditum, nisi cum ingenti proditoris emolumento: Brutus Cæsarem tradidit, sed ex ambitione vindicandi patriæ libertatem; Arbaces Sardanapalum, sed ut Medorum Imperium occuparet; Giges Gandaulem, ut Dominium Lydiæ sibi vendicaret; Judas autem cur Christum tradidit? aures obturate, ô fideles! ne scelus

SERMO TRIGESIMUS QUINTUS.

45

Math. 26.
20.

Math. 26.
25.

Amos, 8, 1.

lus hoc audiatis : pro triginta argenteis ! *constituerunt illi triginta argenteos.* Verum erravi ; nec illud quidem pretium proditor respexit ; an non enim notum est, quod eum publice venalem exposuerit, amplâ illâ ac indeterminatâ proclamatione : *Quid vultis mihi dare, & Ego eum vobis tradam?* tuncque vel tantillum offerretur, acquievit illic, & licet avarissimus esset, non contradixit, non contendit, non vilitati pretii obnuntiavit, cum facile potuisset reponere, olim in Samaria sub Rege Joram caput affini pluris stetit : verum protinus in contractum stipulatâ manu consensit, minoris etiam Christum haud invitè venditurus, ut palam faceret, se præter vendentium morem non tam lucrum suum spectare, quàm mercem ementibus consignare. An unquam vilius & probriosius resulla venum exponitur ? an non vitulo & jumento major honor habetur ? quis enim quovis oblato pretio contentus esse solet ? an non magis emptores difficiles sunt ad offerendum, quod peritur ? nunquid quotidie videmus, litigari ac contendere de pretio hordei, fæni, & olerum, ut in rebus etiam vilissimis vendendis vel unum nummulum ultra sortem communem extorqueamus ? *Supponamus stateras dolosas*, dicebant nequaquam illi a-
supponamus stateras dolosas ; sed quorsum

tandem nequitia tam subtiles ? *ut quisquillas frumenti vendamus.* Tanta libido est, lucrari vendendo. Christus verò ad primam triginta nummorum oblationem ultrò adductus est : an non perspicuè apparet, eum ex livore & odio venditum fuisse ?

VI. Sed quid dixi ? peiore longè, magisque insolita in Christi venditione acciderunt : novi equidem, etiam Josephum à perfidis fratribus ex odio & livore venditum ; summum tamen video in hac venditione discrimen ; Josephus enim è cisterna quidem sua extractus est, ut Ismaelitis mercatoribus venderetur ; inde mancipii instar ligatus, Dromedariis impositus, & in Ægyptum abductus est ; illud tamen calamitatis solatium habuit, quod venditus quidem sit, sed ideo solùm, ne cogeretur mori : *melius est, ut venundetur*, ait Judas, sed Judas melior ac mitior, *melius est*, ut tunica ejus tingatur hædi sanguine, quàm proprio cruore. Tum enim verò magis miserabilis fuisset Joseph, si venditus esset, ut moreretur ; sed ab hac injuria usque adeo inhumanâ liber fuit. Hæc nempe ærumna inter omnes homines illi soli reservata est, qui *Filius hominis* appellabitur : *Filius hominis tradetur, ut crucifigatur.* An non id verissimum est, Auditores ? quot quot enim est conflictus & prælia venditi sunt, mortem venditione redeme-

demerunt; unde & leges docent, *ser- vos*, peraccommodo & benigno vocabulo dictos à servando, quia venditione vitam servabant; atque ideo in proposito dictum est, *in servum vendatus est Joseph*; hunc enim vendere, fuit servare. Sed longè aliter cum Christo actum est; hic enim venditus est instar bestiae ad macellum destinatae: & hæc injuria an non meritò nos percellat? vah Juda, Juda, traditor sacrilege! necdum penetras, quid sit, DEI Filium ex fine tam sathanico vendidisse? in quantam non desperationem, in quas non furias ibis, cum sceleris hujus enormitatem agnosces? Tum enim verò æs omne, quod iniquissimè parasti, perlibenter expenderes ad emendam carnificis operam, qui te in pœnam martaret; sed non obtinebis: tu tibi sarnifex & tortor eris; neque id te affligat, quia neminem te ipso huic muneri aptiorem invenies. Ad restim! ad restim! homini enim tam perfido spes nulla porro superest pietatis: *Hæc dicit Dominus, ait DEUS per Prophetam Amos, super tribus sceleribus Israël, & super quatuor non convertam eum, pro eo quod vendiderit pro argento justum.* Vos autem inter hæc quid dicitis? an non JESU nostri fors pessima, & iniquissima vobis videtur? O ignominiam! ô injuriam! ô iniquitatem!

VII. Nec tamen velim vobis persuadeatis, proditoris hujus injuriam hæc sistere: latet sanè aliud quiddam, *R. P. Signari Quadragesimali,*

quod Christo longè gravius doluit. Et quid illud? fuit, ni fallor, infamia illa, quæ ex proditoris persona in Christum resultabat; an non enim ille Discipulus erat è Christi schola recens egressus? felix sanè educatio & præclara instructio, trium annorum spatium, curaque tam solerti nil aliud efformasse, quàm avarum Euclionem, ac perfidum latronem! Miseri illi, quos memoravi, Principes impudentissimè quidem traditi sunt, sed à subditis, servis, aut amicis; non tamen à Discipulis, quorum mores formabant, nec à Discipulis charis, quibus confidebant: certè hæc calamitas non probrosa minùs est quam noxia; qui enim à Discipulo tradatur, commiserationem sperare non potest, præsertim à rudi & crudâ plebeculâ; quidquid enim Discipulus gravius delinquit, magistro parùm apto ad instruendum, suspectæ ejus doctrinæ, & instructioni parùm sinceræ tribuitur, & infustus unius discipuli eventus, toti illico scholæ maculam & notam facit, Gravissimum igitur illud scandalum, & ignominia, quæ ex improbi Judæ facinore etiam in probos dimanavit, hæc enim verò, si mea me non fallit opinio, acutissimo doloris sensu Christum sauciavit, quem ex D. Hilarii mente expressit, cum dixit: *Tristis est anima mea usque ad mortem, ob Judæ scilicet perfidiam & pervaricationem.* Certè tum vel obiter ejus mentionem faceret, *turbatus est spiritus, & protestatus est,* nul-

M m m

nul-

In Psal. 40.
v. 70.

nullam sibi delicti hujus culpam adscribi posse; protestatus est, ut Lorrinus interpretatur, *omnia se qua corrigendo discipulo apta erant, fecisse*. Hoc denique scandalum erat, quod malevolorum in Christum linguas solvit, ob hoc triumphabant æmulī, trepidarunt Christi fautores, & dissipati sunt sequaces; si enim tam indignè de Christo sensit discipulus in paucis dilectus, *homo unanimes*, & intimā miraculorum ejus notitiā instructus, conscius sanctitatis ejus & sapientiæ; quid ab illis sperandum erat, quibus hæc omnia minùs perspecta erant? Ne, quæso, ad id porro explicandum me cogite, Auditores, aut si tantopere id scire desideratis, modicam, mihi priùs tantisper respirandi moram indulgere; aliàs enim vires me deficient ad ea, quæ supersunt, deelaranda, antequam Calvariæ verticem attingam.

PARS ALTERA.

VIII. SI scire cupitis, Auditores, quanti CHRISTUM fecerint illi, qui Judâ minùs eum agnoscebant, considerate probra & injurias, quibus ad sic dicta Justitiæ tribunalia affectus est, atque inde vilissimam, quam de ipso conceperant, æstimationem colligite. Et ubi, obsecro, mos unquam obtinuit, ut Justitiæ ministri manus injiciant homini, & sanctitatis fa-

mâ, & populorum veneratione conspicuo, nisi gravissimorum delictorum suspitione gravato? fuit quidem carceri mancipatus Josephus non sine ingenti injuria; sed in attentati adulteriū argumentum Josephi chlamis apud fæminam inventa est; *in argumentum fidei retentum pallium ostendit*, atque aded, ^{Gen. 39} 16, vulgarâ jam delicti famâ, & præviâ necessariâ accusatione ad rei incarcerationem perventum est. Cum autem Christo vincula injicerentur, quæ accusationes, quæ præjudicia, quæ infamia, quod delicti saltem probabile argumentum præcessit? binis antè diebus acclamationibus publicis cæli Prophetes, & veritatis præco proclamatus est, omnis populus in ejus occursum effusus est, & virentibus olivarum ramis, ac festivis canticorum triumphalium hymnis apotheosis ipsi adornavit, *Benedictus, qui venit in nomine Domini*; cur ergo in tanti aplausûs fastigio illum latronis instar carceri mancipare? quasi verò infallibilis delicti indicium foret, constantissimâ Sanctitatis opinione polere? *Ecce mundus totus post eum abiit*; tota ergo captivitatis causa erat, mundum totum habere sequacem.

IX. Verùm modum insolitum, quo ipsi vincula injecta sunt, non nihil considerate: si enim satellites & ministri in hortum Gethsemani ablegati, non reum, cujus dubia

etiam

etiamnum causa pendebat, sed convictum jam latronum & sicarium aggressi essent, an pejoribus magisque indignis modis eum habere potuissent? certe officij ipsorum solum erat, cautè illum ducere, & judicio fideliter sistere: cur ergo illum per terram bestiae instar ad macellum destinatae raptant? *Sicut ovis ad occisionem ducetur*; cur pugnis obruunt? cur calcibus illis feriunt? cur violenter impellant ac trudunt? cur baculis & fustibus caedunt? hoc sanè carnificis officium erat, non munus ministri. Quid autem Justitiae magis potest esse adversum? omnium enim gentium leges requirunt, ut reo primùm processus fiat, & tum demum pœna infligatur: quâ ergo ratione, quo jure Christo soli, primò supplicia, & tum primùm Juris processus adhibetur? Heu nimium verè cum Isaiâ mihi licet exclamare: *expectavi, ut facerent judicium, & ecce iniquitas, & justitiam, & ecce clamor!* Certè alteri legi in Christi causâ locus non erat, quàm odio publico & furori populari; iidem in hoc judicio erant Actor & Judex, accusatores & fiscales, æmuli ac testes, cùmque in aliis judiciis ea testimonia non admittantur, ut valida, quæ non sunt manûs propriæ subscriptione firmata, nec publico juramento roborata, in hoc legitimæ probationis vim obtinet omnis vox, & clamor confusus; fides plena adhibetur plebi vilissimæ, infami, perjuræ, sacrilegæ, livore ac invidiâ corruptæ,

atque adeo omni jure ad ferendum testimonium inhabili, & inidoneæ: *insurrexerunt in me testes iniqui.* *Psal. 16. 11.*

X. Sed utique JESU Christo tandem licebit, se defendere, causam suam agere, & in medium proferre excusationis suæ momenta. Omnino. Inter primos Quæstionis articulos erat, ut rationem reddat de discipulis, & de doctrina sua; vix autem cœpit labra aperire, & responsum summa cum modestia, ac verborum compendio reddere, satellitum unus excussissimum illi pugnum infixit: *unus ministrorum assistens dedit alapam Jesu.* O intolerandam judicii iniquitatem! si enim audire renuunt, cur interrogant, cur auscultate detrectant? Justitia, ô cæli, Justitia! Rex enim vester non Judicium duntaxat minoris ordinis, sed & satellitum vilissimorum arrogantiam iniquissimè obruitur: non amplius est quæstio de vita ejus & libertate; hoc enim porro sperari non potest: sed id unum petitur, ut si damnandus sit, ea saltem Christi ratio habeatur, quæ latronum, & adulterorum: cui enim horum unquam ab illo tribunali negatum est, ut vel simplicii verbulo se defenderet? *Nunquid lex judicat hominem, nisi prius audiverit ab ipso?* ait S. Joannes; nunquid omnibus reis licet, & temporis moram ad respondendum poscere, & causæ advocatum ad defensionem quærere: Christo non solum non loqui, cùm necesse judicabit, permittatur, sed nec respondere, cùm fuerit interrogatus? Quid ergo

illi iniquos inter Judices faciendum est? an tacere debebit, & obmutescere? & iteratò, licet interrogatus, ne hincere quidem audebit, sicut homo non habens in ore suo redargutiones? Bene ergo est, taceat: sed heu miseram Christi conditionem! si taceat, stultus censetur, ejusque silentium aut in... etus hebetudini, aut frontis protervia, aut animi vilitati adscribitur, nec desunt, qui illud tacitam delictorum confessionem interpretentur. Quæ ergo hæc judicii forma est, in qua reus & prohibetur loqui, & punitur, cum tacet? Edicite, Auditores! qui Historiarum, ac rerum gestarum notitiâ polletis, an ullum unquam reum crudele magis ac iniquum tribunal expertum esse legistis? Cùm nauæ fortis beneficio Jonam periculosa illius tempestatis, quæ omnes in præsentaneum vitæ discrimen adduxerat, reum esse intelligerent, inauditum tamen, in mare demergere minimè sunt ausi, sed legitimum ex juris præscripto processum, & accuratum, licet in præsentis naufragii periculo minùs opportunum, examen instituere: *Quod opus tuum, qua terra tua, quo ex populo tu es? cùmque etiam damnandus esset, à sententia tamdiu abstinuere, dum ore proprio confitentem reum haberent: propter me tempestas hac grandis venit super vos!* Usque adeo, ut acutè notat S. Joan. Chrysostomus, etiam barbaris indignum videbatur, in condemnatione judicii formam negligere.

re, tamen si interea cælum tonaret, favirent austrum, spumarent undæ, & in extremo omnes naufragii discrimine versarentur. *Sed & hi Nautæ ait quamvis barbari, eum, qui in judicium optimus est, ordinem imitantur, & id quidem tanto pavore, tot fluctibus tantâ in ipsos circumstante procellâ.* Quod ergo grande delictum Jesu mei erat, ut solus ipse hoc beneficio indignus haberetur, & quamvis nulla in judicii celeritate utilitas, nec ullum in mora periculum foret, nullum penitus illi legis adminiculum servaretur, quod vel inter tempestates rebeli & refractario Prophetæ concessum est, nec respondendi facultas daretur, quin & ipsum silentium in partem culpæ traheretur? *Nonne distulavi, nonne silui, nonne tacui? dicere meritò poterat, & venit super me indignatio!*

XI. Necdum tamen injuriæ apicem attingi, iniquissimam nimirum latam in Christum sententiæ formulam? probè mihi perspectum est, innocentes quàm plurimos ad diversa supplicia, exilium, confiscationem bonorum, carcerem, furcam, & ad venena damnatos, nec id solum errore inculpabili, sed ex odio & perversissima malignitate. Ita ab Atheniensibus Socrates & Aristides, Camillus & Scipio à Romanis, ab Herodo Mariamne, Thraseas à Nerone, Mezzius à Domitiano, Boëchius à Theodorico iniquè condemnati sunt, sed quid hoc? Omnes quidem isti fuere

innocentes, sed nullus eorum ut innocens condemnatus est. Hæc enim vero est iniustitiæ inauditæ impudentia incredibilis & portentosa, quæ extremus Christi, Eiusque pretiosissimæ vitæ contemptus demonstrabatur, qui verè factus est eorum risus & opprobrium, quorum summa gloria erat: *opprobrium hominum*. Habent homines insitum ferè horrorem, vitam vilissimis etiam animalibus adimendi, si minimè nociva sint, sed mansuetata ac modesta; quàm vilis ergo fuerit Christi vita, necesse est, cum iniquissimus Judex in immensi populi corona fateretur, eam quidem justè eripi illi non posse, velle se tamen illum ad mortem ex officio condemnare; audite, obsecro, judicalem sententiam, à Pilato palàm & discretè & quod magis admirandum est, pro tribunali sedente promulgatam: *Nullam causam mortis in eo invenio!* Vivat ergo Christus tranquille, & vinculis solutus discedat; hæc enim verò ex hisce *premissis* legitima, & ab omnibus expectata *consequentia* foret. Verùm enim verò, ô insolentiam Judicis impudentissimam! sequelam prorsus contrariam intulit. Tradatur ergo ait, in manus carnicum, rapiatur in calvariæ verticem, & crucis patibulo suspendatur: *Et ad judicium fieri petitionem ipsorum*. Quid ergo opus Christo commiseratione dignissimo superesse poterat apud illud tribunal, ubi non solum

satis non erat, esse innocentissimum, sed nec innocentem apparere, & innocentiam liquidò constare. Nequequam sanè supra dolui, nullum Christo fuisse advocatum, qui causæ ipsius patrocinaretur; an enim plus desiderare potuisset, si ad illum defendendum surrexissent Hortensii, ac Cicerones Romani, Isocrates, & Demostenes ad innocentiam ejus palàm contestandam. Hoc enim verò unicum erat, quod ab Oratorum maximo poterat expectare. Hæc autem innocentia Judici perspektissima erat: *sciebat enim, quòd per invidiam tradissent eum: Nihil invenio causam in hoc homine: Nullam invenio causam in homine isto: Quid enim mali fecit?* Id tamen totum, exemplo hactenus inaudito, ad eum à morte liberandum minimè sufficiebat.

XII. Quin hæc potiùs unica causa erat, mortem ipsi crudelem inferendi. Auscultate, obsecro, considerationes admirandas non minùs, quàm verissimas: si Christus rei instar condemnatus esset, supplicium delicto conveniens sustinuisset, juxta legis mandatum: *Pro mensura peccati, erit & plagarum modus*. Si ergo blasphemiæ ipsum convicissent, Nabothi instar lapidibus fuerat obruendus; si homicidii, jugulandus cum Joabo: si perduellionis, plectendus capite cum Siba, & sic de cæteris. Nec facile ex arbitrio Judicis supplicia hæc immutari poterant, cum perspicuum esset, certo cuivis delicto

1. 1.
27.

Luc. 23. 24.

Deut. 25. 2.

delicto certam per leges pœnam esse taxatam. Cùm autem Christus nullius criminis reus declaratus sit, quid consequitur? id unum sanè, licuisse Judici, nullum in tormentis modum, nec legem, nec terminum servare, sed in eum effundere, quidquid flagrorum, spinarum, furcarum, ludibriorum, contemtuum, fellis, & absynthii, aceti, & quorumvis tormentorum poterat excogitari, atque in manu & potestate cujusvis tortorum ac carnificum esse, pro uniuscujusque libitu tormenta augere, multiplicare, & extendere. An unquam de ullo reorum audivistis, fuisse illum in tortorum manus traditum, ut pro libitu suo in eum animadverterent? Quod genus delicti usque adè novum est, cui pœna tam insolita decreta sit? quæ leges id unquam permisere? quæ regiones, quæ ætates, qui populi? In Christum solum, nisi fallor, potestas hæc arbitraria, tam iniqua, tam traditoria est exercitata: *JESUM verò tradidit voluntati eorum.*

Luc. 23. 25.

XIII. Sed forsitan Christus humanos tortores nactus est, qui executionis moderatione sententiam iniquissimè latam mitigarunt? Vobis id relinquo judicandum: hi quidem ut plurimum erga reum dolentes magis, quàm severos exhibere sese solent, quin & officii, quo inviti funguntur, veniam à

reo petunt, nec ullum facile periculum est, ut supplicii decreti qualitatem aggravent, quin enses & secures exacuant, ut ictus lethalis majori velocitate & minori sensu doloris succedat, restim ungunt, ut opus breviori morâ conficiant: adversus Christum autem, quâ pietate processerint iniqui illi tortores, auscultate Christiani, & cohortescite. Per legem cautum erat, ne si quis ad flagella damnaretur, quadraginta ictuum numerum rei supplicium excederet; *Quadragenarium numerum non excedant:* quod si quis vel semel ultra hunc numerum caderetur, perpetuæ infamiae notam passus est, atque omnis honorati muneris incapax habebatur; unde quoties Judæi flagellis in Paulum sæviebant, id quod quinquies factum est, studiosè cavebant, ut potius unâ minus plagarum infligeretur: plagæ autem Christo inflictæ non solum quadragenarii, sed etiam inaudito exemplo millenarii numerum excedebant, ut gravissimæ ac perpetuæ infamiae notâ apud omnes laboraret: impiissimus Judex nec flagellorum modum, nec supplicii moram determinavit, ut decuit, sed hæc omnia tortorum judicio ac discretioni barbaræ reliquit: *Voluntati eorum.* Ecce ergo, quid temerarii hi fecerint! Novi identidem & recentes succedebant fatigatis, nunc virgis,

Dubi. 25. 6.

Theophyl. lab. 11. 1. Carmi. 11.

virgis, nunc nervis bubulis, nunc funibus, nunc catenis armati; ruperunt venas, denudarunt ossa, artusque omnes crudelitate summâ consciderunt, & cum caro porro flagellanda non superesset, *super dolorem vulnerum addiderunt*, seque mutuo animârunt, ut vulnera vulneribus, plagas plagis adjicerent, & in ipsa etiam viscera grassarentur. Superi! quod tandem genus hominum hoc erat? quæ rupes caucæsa eos genuit? quâ tigride lactati sunt? fierine potuit, ut ad conspectum corporis nudi, candidissimi, immaculati & puri, flagella manibus non elaberentur, langueret omnis brachiorum vigor, & lacertorum sensus stupeficeret? Etsi non DEUS, qualis tamen erat, sed homo duntaxat fuisset? an non eximia corporis forma, cui parem mundus non vidit, animos eorum ad teneritudinem inflectere debuisset? illi tamen commoveri se passi non sunt, sed quemadmodum nec florum pulchritudo, nec fructuum amænitas continendis nubibus par est, ne aut hortorum topiaria, aut prata grandine flagellent, ita nec Christi pulchritudo, quantumvis Divina, barbaros illos poterat retinere. Inde accidit, ut cum caput sacratissimum solum in tanta plagarum & currentis sanguinis procella maneret intactum, in illius etiam supplicium conspiraverint, & propriâ

authoritate, ac inconsulto etiam Judice, coronam pungentissimis spinis exasperatam violenter sacro vertici impresserint, quasi verò in tanta silvarum copia non haberet Palestina pro Christo aliam magis decentem magisque honorificam; moxque velatis oculis, velut Scenico Regi turmatim circumfusi, hic injectis faciem sputis deformavit, hic colaphis genas percussit, ille barbam inhumanissime evulsit; cumque etiam dirissimis tortoribus in more positum sit, pænarum instrumenta à reorum oculis abscondere, isti tamen nihil similis pietatis Christo exhibuere; nôstis enim, ipsummet fuisse coactum, crucem humeris suis imponere, eamque non Isaaci instar, ligna sua horâ diei jam serâ, per semitas solitarias, & procul ab hominum conspectu portantis, sed clarâ die, per mediam Hierosolymam, præviis tubicinibus, stipantibus ad latera, tympanis, & immensâ populi coronâ circumfusâ ad locum supplicii deferre. Eò ubi perventum, minimè sanè contenti erant, vestibus suis indutum è crucis trunco suspendere, sed ad ignominie incrementum, penitus denudârunt, innovatis violentâ vestium avulsione laceri ac faucii corporis vulneribus, quibus vestes sanguine & sanie concretæ adhærebant. Inde supra crucem supinè sternunt, tennerrima membra distendunt, ma-

nus

nus pedesque adactis per repetitos mallei ictus clavis perforant, ac postea (ignoscite properanti, ne corda vobis, nisi narrationem accelerem, dolore rumpantur) inter barbaros clamores, ad quos sol ipse, tam crudele facinus detestatus, profugit, Regem gloria furiosi simul & hilares in altum levârunt, & ex infami ligno spectandum proposuerunt, idque, si diem consideres, maximè solenni, si locum, probrosissimo, si situm, maximè sublimi ac conspicuo, si modum, summè intolerabili; cum enim ex legis mandato funibus de cruce rei suspendereatur, cum Christo clavis ferreis, iisque obtusi acuminis ad vulnus sensumque doloris exasperandum usi sunt. Eja tortores, quibus crudelitate pares non vidit orbis terrarum, exerite omnem, quam concepistis, iram, exaltate furorem vestrum; sed cur, obsecro, in medio duorum latronum eum suspenditis? hoc certè non Iudicis mandatum, sed carnificum inventum erat, qui, insolitâ authoritatis sibi arrogatâ licentiâ, suæ in Christo torquendo libidini indulserunt: *fecerunt in eo, quacunque voluerunt.* Sed qua de causa id fecerunt crudeles? dicam: animadvertent quippe mortalium pessimi, Christum in prolixo tormentorum, & passionis suæ decursu, de nullo unquam conquestum, nisi cum vincula eidem in horto injecturi, fustibus,

hastis & lanceis armati, velut ad capiendum latronem properarent; *Tanquam ad latronem existis cum* Math. *gladibus & fustibus comprehendere* 26, 11. *me.* Eja dicebant mutuò, summè illi dolet, latronis instar tractari, ergò, ut latronem, ut latronem decet, tractemus. Itaque haud contenti, latronem ipsi Barrabam proposuisse, geminis insuper stipatum latronibus, ad mortem rapere, ac intra latrones medium in cruce suspendere: tanta carnificum rabies erat, & tam insanum desiderium, ut acerbissimo doloris sensu Christum torquerent: *Morte turpissimâ* *con-* Sapient. *dennemus eum.* Hoc unum illi contendebant, ut ab omnibus Rex esse crederetur, sed non nisi Rex latronum. Crux ipsa se solâ quidem turpissimum supplicii genus est, unde Tullius Cicero *indignum truncum*, Livius verò *truncum infamem* appellat; D. Augustinus ait? *illâ morte nihil est pejus, in omni genere mortium:* quid ergò, si tot insuper infamiae appendicibus augeatur. Pendebat è trunco illo nudus Redemptor, confertissimi populi oculis expositus, loco alto ac eminente, ut prorsus credam, tormentorum omnium dirissimum confusionem illam fuisse: *Gravissima omnium* *panarum pudor*, ait D. Chryso- *in hanc* *mus;* unde & hujus solius mentionem facit Apostolus, dum ait: *pro-* *Ad Hebr.* *posito sibi gaudio sustinuit crucem,* *12, 2.* *confusione contemptâ.* Quid enim!
an

Math. 17.
12a

an non Christus mala plurima contempfit, ut crucem amplecteretur? Contempfit sanè angustias animi, spreuit funes, vincula, flagella, clavos, derelictionem, amarorem, agonem; hic tamen suppliciorum contemptus generosæ Christi patientiæ non fuit præcipuus effectus: majus his omnibus fuit, contemnere confusionem; quemadmodum igitur, si multorum hostium victorem Davidem laudare cupio, satis est exprimere principalem, eumque Gigantis victorem appellare, ita pariter de Christo in cruce triumphante dicendum est, eum triumphasse, *confusione contemptâ*, hæc enim confusio identidem oculis ejus obversabatur, veluti superatu difficillima: *Tota die verecundia mea contra me est.* Hanc sæpius æterno Patri velut sibi gravissimam representavit, *Operuit confusio faciem meam; quoniam sustinui propter te opprobrium: confusio faciei mea cooperuit me;* hanc à Deo solo condignè concipi, & satis comprehendere posse affirmat: *Tu scis improprium meum & confusionem meam & reverentiam meam.* Hoc tandem erat, de quo Jeremias ait: *Saturabitur opprobriis.* Nunquam sanè dictum est, Christum doloribus, plagis, aut ictibus saturandum, quin omnes credunt, eundem majorum & plurium tormentorum sitientem mortuum esse, quamvis mari sanguineo totus innataret: *Sitio, sitio!* sed unius confusionis saturatus est; usque adeo

R. P. *Regneri Quadragesimale,*

suprema erat, & summa dolorum: *Saturabitur opprobriis.*

XIV. Dicite modò, Auditores; quis unquam hominum fuerit, cujus passio non fuerit miior, magisque tolerabilis hac Christi passione, quantumvis & Antrophagorum fastos, & Lestrigonum annales evolvatis. Ego sanè, si hodiernâ die, non dicam ad tigres aut serpentes, sed ad truncos & silices verba fecissem, præ affectûs teneritudine eos rupissem, aut emoluissem, neque id novum eis foret. Nescio tamen de quot, quantisque vestrum affirmare possim, vel unicam me lachrimulam expressisse; quin animadverto potiùs, vos animo immoto, siccis oculis, & fronte intrepidâ me auscultare, quasi nihil eorum, quæ dixi, in animos vestros penetraverit. Neque id admiror; hoc enim expectabam. Hoc sanè ultimum colophonem doloribus, injuriis, & ignominiiis JESU mei imponit, neminem inveniri, qui eidem compatiatur: *sustinui, qui simul contristaretur, & non fuit, & qui consolaretur, & non inveni!* Certè Jobo in fimeto suo non deerant tergemini amici, qui calamitatis, & nuditatis ejus adspectu commoti, scissis vestimentis septem dierum & noctium spatio unâ cum ipso jacebant humi, ululantes præ dolore, & in summi luctûs testimonium, pulvere comas conspersi. Cùm Caro *Plutarchus in Cat.* minor è rostris detractus, Cæsaris jussu in carceres & vincula conjiceretur, Senatus Romanus universus, *Nnn* coram

Ps. 68. 22

coram quo tunc perorabat, calamitati ejus indoluit, eumque mœstus comitatus est. *Plut. in Timol.* Cum Dionysius tyrannus regno exul à Timoleonte solum verteere cogere ur, tota, cum appulisset littori, urbs Corinthus obviam egressa, & stupore attonita, lachrimantibus oculis iniquæ ejus forti compassa est. Tu autem, Redemptor mi, quem tandem habuisti, qui vel verbulo te solaretur, vel ullum humanitatis signum exhiberet? Ah videor mihi te videre languentem, ac gyratis in orbem oculis dicentem: *Circumspexi, & non erat auxiliator!* Etiam è dilectissimis discipulis unus te tradidit, alius negavit, ille aufugit; ipse Pater Cælestis, velut tuî oblitus, curam omnem deposuisse, teque toriorum potestati reliquisse videtur. Mater quidem tua dolentissima, pauculis, quas eadem pietas movit, mulieribus stipata te subsequitur; sed quid misera istæ in tuum favorem tandem poterunt? *Matth. 27. 49.* *mulieres, & mulieres quidem à longè aspicientes?* inter licitorum & satelliticum ferocem ac petulantem turmam, in medio plebis te iridentis, carnificum te torquentium, militum tibi insultantium, sacerdotum, scribarum, ac Phariseorum te blasphemantium? *Matth. 27. 39.* *Et pratercuntes blasphemabant eum moventes capita sua.*

XV. Verùm quid mirum est Auditores, crudeles illos vivo tam patrum compassos, qui nec mortuo quidem pepercerunt? Etiam cada-

veri ferocientes insultant, & quidem in oculis genitricis: an major barbaries vel cogitari possit? Planxit sanè Cato, cum Romanorum cada- *Plut. in Cat.* vera aspiceret, contra quos arma moverat; lachrimatus est Titus, cum Judeorum corpora intueretur, in quos tanta straga deseviit; Alexander ipse Macedo, qui tantis sumptibus, sudoribus, laboribusque Darium à medio collere laboraverat, cum corpus tandem exanime, & exsangue videret, à lachrimis sibi temperare haud poterat, quin propriâ ex humeris detractâ clamyde involutum operuit, usque dum decenti tumulo conderetur. *Isid. de bell. ind. 7. c. 24.* Carissimo autem corpori JESU mei, quamvis omnino lacerato, plagis subactis & saucio, adactâ lanceâ transfodiuntur costæ, & pectus aperitur: *Matth. 27. 48.* *unum militum lanceâ latus ejus aperuit.* Quæ rabies hæc, quis furor, quæ impietas erat? *In Joan. hom. 47.* *Illudere mortuo?* ita enim Chrysofomus ait, *illudere mortuo, quàm ipsum crucis supplicium, longe pejus est.* Me certe spiritus & vires deficiunt, ad tantam barbariem porrò exaggerandam: Tu illam Sol obscure deplora, vos cæli tonantes, vos tumuli aperti, vos petras scissæ, vos montes concussi, vos maria tumultuantia, vos flumina cursum sistentia, vosque creaturæ sensus expertes, clamore, gemitu, & fremitu dolorem vestrum testamini; nisi enim vos plangatis, nescio unde lachrimas tumbæ JESU mei affundam. An viduas *forfitan*

forſitan ad lugendum invimbo? Sed illæ, omnes lachrimas ſuas maritis unice dilectis ſe conſecraſſe reſpondent. An fortè juvenulas? Sed & illæ lachrimas omnes amariſis ſuis, quos toto corde depereunt, addixiſſe fatentur. Matres autem afflictiſſimæ alteri tumbæ illachrimari ſe poſſe negant, quàm quæ amiſſos filios degunt. Veſtrum ergo eſt, ô rupes, ô laxa, ô ſpeluncæ, veſtrum eſt, plangere, niſi funebres CHRISTI exequias omni compaſſionis honore deſtitui velit: ego certè, niſi fallor, palam demonſtravi, Chriſti morti nullam unquam fuiſſe ſimilem: *Non eſt, non eſt dolor ſimilis, ſicut dolor CHRISTI.*

PARS TERTIA.

XVI. **N**ollem ſanè, totum animi fructum, qui è dolentis Servatoris noſtri paſſione colligitur, intra lachrimas & planctum ſtare; id enim ex naturali affectu, ſenſuque pietatis, qua quivis alienæ calamitati indolere ſolet, oriri poſſet: neque etiam eum in modum, quo agnello jugulato tenerè compaſtimur, mors Chriſti plangenda eſt. Vellem potiùs, ut contriti animi dolor cum verecundo pudore in nobis excitaretur, ex conſideratione ſummæ noſtræ erga illum ingratitude, qui tanta noſtri amore eſt

paſſus. D. Paulus Apoſtolus ad Romanos magni momenti ſententiam ſcripſit, quæ quia intellectu difficilis eſt, operæ pretium eſt, ut in noſtram utilitatem declareretur: ait ille, æternum Patrem Verbum incarnatum propoſuiſſe mundo, *propitiationem per ſidem in ſanguine ipſius, ad oſtentionem juſtitia ſua, propter remiſſionem præcedentium delictorum.* ^{Ad Rom. 8. 31.} Quodd enim Chriſtus morte ſua Miſericordiam & Juſtitiam ſimul mundo palam fecerit, id enim verò probè aſſequor: manifeſtavit ille Juſtitiam pretii rigore, quod ad mancipii redemptionem impendit; manifeſtavit Miſericordiam amoris exceſſu, quo ſe pro perfido & perduelli in mortem obtulit. Cur autem Apoſtolus dixit, mortuum eſſe Chriſtum in remiſſionem præcedentium peccatorum, non verò eorum, quæ futura ſunt? *propter remiſſionem præcedentium delictorum:* an non enim in cruce pro nobis obtulit pretium, omnibus DEI offenſis ad perfectam æqualitatem compenſandis ſufficiens, etiamſi mortalium numerus infinitus foret, aut mundus æternum duraret? Id ſanè veriſſimum eſt: cur ergo Apoſtolus non eſt uſus verbis magis illimitatis, quibus non præteritum duntaxat & actuale, ſed & futurum & poſſibile tempus complecteretur? Nonne me lateat reſpoſum, quod à Pererio commendatur, ſcilicet quòd cum ſecundùm naturam impoſſibile ſit, effectum cau- ^{In Epist ad Rom. diſt. 16.} ſa ſua

sã suã priorem esse, capi non potuerit, quomodo peccata ante Christi adventum commissa, virtute sanguinis nondum effusi, jam deleta fuerint intuitu pretii nondum soluti; atque ideo Apostolus, qui animis gentilium implantare debebat difficillimas fidei veritates, specialem mentionem fecerit eorum peccatorum, quorum remissio aut minus nota, aut intellectu imperceptibilis videbatur, qualis erat remissio præcedentium peccatorum. Sed ultra hanc expositionem literalem placeat adjungere moralem, & mysticam, non solum à Salmerone, & Salsbouro, verum & ab aliis præstantissimis Interpretibus approbatam, qui dicunt, Apostolum expresse scripsisse: *propter remissionem præcedentium, & non sequentium delictorum*, ne credere possemus, ulla porro amplius peccata futura: cum enim Apostolus Cor JESU Christi amore inflammatissimum, & reverentiam sacratissimæ passioni summam, atque unã Divini sanguinis æstimationem inexplicabilem haberet, capere non potuit, quã ratione ullus hominum, post tam acerbæ passionis pretiosum lytrum, peccare amplius possit. Satis ergo esse censuit, si meminisset præcedentium peccatorum; de sequentibus enim id scribere, superfluum judicabat; *Dum præterita peccata solum recenset, indicat quodammodo, peccati statum præterisse.*

Salmer.
disp. 28. ad
Epist. ad
Rom. 3.
Adam.
Salsb. in
Epist. ad
Rom. 3.
Corn. à
Lap.

Sto Justin.
in hunc loc.

XVII. Et sanè quis unquam credidisset, nisi experientia docuisset, contrarium, reperiri porro posse hominem tam impium, tam indocilem ac inhumanum, qui, cum fide certum teneat, DEI filium ob peccata nostra occisum, illud tamen in cordis sui sinu fovere, Christi que carnificem hospitio suo amicè excipere velit: hoc sanè tantæ inhumanitatis prodigium est, ut, nisi frequentissimè fieri videremus, non solum crederetur monstro simile, sed omninò fabulosum; commentitium ac impossibile. Et tamen, horret animus dicere, infinitus quasi eorum numerus est, qui non solum divinis offensis gaudent, sed illis etiam pascuntur, suosque omnes redditus, facultates & opes inde colligunt. Unde enim tot Comici lascivi vivunt, tot notarii fraudulentii, tot venales sicarii, tot meretrices prostituta, tot lenones impuri? unde inquam, hi omnes vivunt, nisi ex injuriis, quæ DEO inferuntur? *Peccat a populi comedunt*; hoc enim verò eorum patrimonium, eorum summa capitalis, hi eorum fundi sunt, adeo, ut si in mundo non essent, qui DEUM porro offendere vellent, hi omnes brevi tempore ad incitas redigerentur. Egremini in compita & publicas plateas, & dicite, cujus sit nomen illud, quod in momenta singula maledicitur, nisi nomen divinum? quisquis insanum cordis sui furorem expecto.

Of. 4. h

pefforare cupit injurias in DEUM
 evomit, quisquis fidem mendacio
 cupit astruere, DEUM in testem
 invocat, quisquis nugari, ludere,
 ridere, jocari desiderat, DEUM
 risuum suorum & cachinnorum ob-
 jectum assumit, adeo ut hac ætate
 insulsi sint joci, inspidi lepores. &
 scurrilitates absurdæ, nisi simul divi-
 nus honor laceretur: *Nec putatur
 gaudium tanti esse, licet Salviani
 verba apponere, nisi DEI in se ha-
 beat injuriam.* Quin ipse Sanguis
 Christi, redemptionis nostræ pre-
 tium, an non omnibus quisquillis &
 luto platearum vilior habetur? non
 solum à Nobilitate, sed & à plebe
 infima calcatur, à fæce navigiorum
 & treremium mancipiis, ab aratori-
 bus, sulcosque per arva ducentibus,
 à vilissimis mercium propolis & lici-
 tatoribus, mediastinis stabuli, à ser-
 vis & pueris officinarum, à caupo-
 nibus & tabernariis blasphematur, a-
 deo quidem, vestra tamen pace & ve-
 niã dixerim, Auditores, ut nemo per
 publicas plateas possit incedere, quin
 totus horrore percellatur; tanta est
 irreverentia, quã à nonnullis ad ter-
 tium quodvis verbulum Sanguis Chri-
 sti contemneratur, aut ut melius e-
 loquat, profanatur, conculcatũque,
 quasi verò tam largè illum CHRIS-
 TUS effluere voluerit, ut lutum
 inde confici possit, *ut ponat illum,
 verba sunt Isaia, ut ponat illum in
 conculcationem, quasi lutum pla-
 tearum.*

Lib. 6. de
 Provid.

Isa. 10. 6.

XVIII. Ah DEUS meus! ut
 quid pro hominibus adeo ingratis &
 discolis crucifigi voluisti? Ignosce
 audaciæ meæ! zelus enim honoris
 tui, hæc mihi verba extorquet: *si
 filius DEI es, descende de cruce; si
 Filius DEI es, descende de cruce!* 41.
 Quid enim in cruce facis, Fili DEI!
 an ideo sanguineo torrente manas,
 ut minùs æstimèris? quis iste fru-
 ctus est, quod emolumentum;
 quæ utilitas in sanguine tuo? Ah
descende! Ita enim verò, *descende
 de cruce!* quid enim ab homini-
 bus porro speras? an fortè, ut ipsi
 te ætiment & magni faciant? ah
 erras, & nimium quantum decipe-
 ris! Te enim omni stulto desi-
 derio, cuius levissimæ voluptati,
 omni stimulo honoris & vanitatis
 postponent: quodsi forsitan in
 comparationem venias cum scorto
 & meretrice (ah nolo dicere, ne
 publico te dedecori exponam) noli
 tibi nimium tribuere & blandiri,
 causâ cades, & postponèris: o-
 lim triginta denariis venditus es;
 modò, eheu? non deerunt Chri-
 stiani, qui te triginta solidis tra-
 dent; tam parvi enim æstimaris,
 ut si in publico mercatu venalis
 prostares, minoris frumento, oleo
 uvâ passâ aliisque rebus vilissimis
 vendereris. Frustra Oseæ verbis,
 lamentaberis, quòd populus tuus
diligat vinacia uvarum; lamen-
 tari enim & plangere te sinet,
 quantum libuerit, modò illi com-

Of. 8. 8.

modis suis fruantur. Et tu his in-
super habitis, etiamnum è cruce
Ad Rom., 9. pendes? Ah *descende, descende*
de cruce! tamen enim, pro bo-
no forsitan quis audeat mori, ut
Apostolus dicit, sed pro gente in-
grata, perfida, impia, injuriis in-
festâ, quis possit mori? Verùm
enimverò, cui ego hæc ingemino?
Dico nempe id DEO, qui ta-
meti satis id agnoscat, dissimulat
tamen, seque cruciari patitur, ac
torqueri eorum ipsorum amore, qui
eum tam parvi æstimant, nec so-
lùm moritur propter remissionem
precedentium delictorum, sed,
quod magis admirandum est, etiam
in remissionem futurorum. Cùm
autem ipse taceat, ego saltem apud
vos illius partes suscipiam, vobis-
que supplex accidere, vos adjura-
re non desistam, ut tandem satura-
ti offensis præteritis à futuris absti-
neatis.

X I X. Verùm quâ tandem
ratione id melius præstabo, quàm
ob oculos vestros tremendum il-
lud spectaculum ponendo, in cujus
præsentia hodiernâ die cælum in-
horruit, tellus tremuit, universa
natura turbata est: Eja ergo po-
pule amate! si mihi non credis,
quòd Christus tui amore tanta per-
tulerit, tuismet oculis eundem a-
spice; an non summum ardentissi-
mi amoris apicem Divina tibi bo-
nitas attigisse videtur? Ecce *vita*

tua, non ampliùs quasi pendens *Deum, 11.*
ante te, ut tot ante sæculis pro-^{06.}
missum est, sed verè pendens an-
te te. Edic, quid porrò expectis
à DEO pro te crucifixo, pro te la-
cerato, pro te integro sanguinis di-
ludio inundante? Ediffere, num sum-
mo amoris excessui aliquid adhuc
addi posse credas. Quodsi tuo e-
tiam iudicio nihil porrò desiderari
posse agnoscas æquo saltem animo
lamentantem ausculta: *Popule me-
us*, sic enim ille te verbis D. Bern-
ardi alloquitur, *popule meus quid
causa est, quòd inimico meo ve-
stroque libet potius servire,
quàm mihi?* Eja responde, po-
pule fidelis & delectissime? quid
causæ est, quòd magis inimi-
co tuo, meoque servias, quàm
mihi? An ille creavit te, sicut
ego te creavi? an conservavit,
ut ego te conservavi? an neces-
sarium tibi victum ministravit,
ut Ego? *Si parva hac videntur
ingratis, certè non ille, sed ego
redemi vos!* Edicite, obsecro,
quis omnia bona sua in vestri gra-
tiam profudit? Ego, an sathanas?
sathanas an Ego? respondete: *Non
ille, non ille, sed ego redemi vos!*
Novi, quanti mihi steterint ani-
mæ vestræ, quantum sustinuerim,
quantum vestri amore expenderim.
An parùm id vobis videtur? Sic
sanè levissimum; assentiar vobis:
verùm an tanta amore vestri fecit
inimicus meus? quot si tantundem
ille

ille præstitit, per me licet, terga mihi vertite, illius partibus adhærete; si autem perditus, & pernox in vestram solum perniciem incumbit, *quid causa est, quid causa est, quod inimico meo, vestroque libet potius servire, quam mihi?* Eja, enarret ille itinera vestri causâ suscepta, vigilias enumeret ad vos docendos continuatas, sudores exaggeret in vestrum solatium sparsos, narret impropria in vestri emolumentum exantlata, ostendat transiostum caput, membra distorta, manus clavis perforatas, hians è vulnere & apertum pectus, ut ego palam exhibeo. *Ah non ille, non ille, sed Ego redemi vos!* In eo solo forsitan erravi, quòd, cum alii percontari primum soleant, an is, quem ab hostili ferro redimere cogitant, servire sibi velit, ac tum primum necessarium pro eo lytrum persolvant, ego autem prius vos redemerim, ac postea primum percontatus sim, an servire mihi velitis:

44. 22. *Revertere ad me, quoniam redemi te!* Ah Christiani! necdum vobis commoventur, imò rumpuntur viscera, dum hæc vobis à Redemptore vestro auditis exprobrari? Enimverò dignissimi essetis, quos illi penitus desereret, carumque noxarum veniam negaret, quibus eum offendere ausi estis, postquam Illum è Cruce pendentem vidistis. Verùm hic ultimus tandem inflatia-

bilis amoris excessus fuit, ut omnium offensarum præteritarum, & futurarum veniam liberalissimè vobis concederet: *dimitte illis!* Hac enim deprecationis formulâ usus est, nullâ factâ exceptione.

XX. Venia ergo, & indulgentia plenissima vobis conceditur, o Peccatores, gravissimorum licet delictorum rei! modò ea cum serio dolentis animi sensu detestemini. Venia vobis lusoribus ob blasphemias, quas effudistis; venia vobis mercatoribus ob tot perjurias, quæ fecistis; venia vobis libidinosis ob effrenis vestræ lasciviæ turpitudinem, cui immerfi estis; vobis quoque detractoribus, & vindictæ cupidis; vobis homicidis, & sicariis: ne porrò dubitetis, omnia peccata plenissimè vobis condonantur: & quid dico, condonantur? non est hæc satis propria loquendi formula: aptius plenariam hanc noxarum veniam expressit Propheta Nathan, cum Davidem delicti sui pœnitentem, & in amaras solutum lachrimas, dicentem audivit: *peccavi Domino*, illicò subjunxit, *Dominus quoque transtulit peccatum tuum*. Non dixit, Dominus remisit, delevit, condonavit tibi peccatum tuum, sed *transtulit*, quia gravissimum noxarum onus ex humeris nostris in Christi humeros translatum est: *posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrarum*. Popule mi! *Dominus transtulit peccatum tuum à te,*

à te. Gaude, & exulta, etsi dies ista non nisi piis planctibus destinata sit. Peccata tua in humeris Domini tui sunt, *onus Domini*; Ille ex tenerissimo, quo te complectitur, amore sua fecit peccata tua; pro te vult pati, pro te cruciari: tibi interea Eo lugente ridere licet, si libet. sed quis tam inhumanus & ingratus erit? Nondum est tempus ridendi, moriendum prius est, moriendum: *Recedite à me, amarè flebo, nolite insumbere, ut consolemini me!* Ego sanè nolo porro vivere, Deus meus, nisi vivam, ut amem te! *Charitas Christi urget nos, ut qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est.* Quid, an ego mihi porro vivam, ne dicam inimico meo pessimo? Egone vivam desideriis meis? ego voluptatibus? hoc enim verò Superi avertant! Quin mori potius eligo, aut, si non moriar, saltem ejus solùm amore vivere, qui pro me mortuus est; Illi laborare, illi sudare, totam illi vitam & vires impendere: *anima mea illi vivet, anima mea illi vivet!* An non & vos Christiani, Christo soli vivere eligitis? quid porro præstolamini? Eja venite, & durissimo Crucis lectulo advoluti id ipsum palàm protestemini, veniam petite, misericordiam implorate, aut si placet, finite vices vestras ego suppleam. & omnium vestrum nomine perorem.

1/a. 22. 24.

2. Cor. 5. 15.

Ps. 116. 30.

XXI. DEUS Majestatis æternæ! ecce nos omnes mortis tuæ reos agnoscimus, & profitemur! quid opus est dissimulare? culpa enim verò nostra est, sed multò, sed multò magis Divini tui in nos amoris, qui te rigido Crucis trunco affixit? si enim amor tuus permisisset, ut omnes in infernum detruderemur, sicut summo jure merebamur, tum nulli pro te clavi, nulla flagella, nulli funes, nulla ignominia, sed sola, & pura gloria fuisset. Tantine tibi erat salus hominum miserrimorum, perfidorum, & perduellium, ut pretio tam eximio compareretur, pretio Sanguinis tui? O charitatem infinitam! ô amorem incomparabilem! Si mentes Angelicæ hac primæ die orbem terrarum intrarent, & nec tui nec nostri notitiam aliunde haberent, ô quantum deciperentur! certè longè majorem de nobis æstimationem conciperent, quam de te ipso, dum te nostri causâ mori viderent. Id saltem nobis gratiæ indulge Domine, ut tanto amoris respondeamus. Pereat barbarus ille, pereat, qui te non amat! *Si quis non amat Dominum nostrum JESUM Christum, anathema sit!* E consortio hominum expellatur, qui te non amat, cum feris habitet, & intra furias Acherontis ardeat! Inter homines, pro quibus mortuus es, porro non vivat, qui non decrevit, tibi soli vivere! Quid ergo

ergo amplius expectatur. Si quis hoc nondum statuit, decernat illicò; qui illud firmè proposuit, confirmet, & de novo contestetur. Tu verò Domine Deus, dignos nos fac tuâ benedictione, quam omnibus pariter ap-

precor, omnibus impertior novæ vitæ hoc momento auspicandæ felix initium, in nomine Patris, ut vigorem addat, Filii, ut nos illustret, Spiritus Sancti, ut nos inflammet.
Amen.

SERMO TRIGESIMUS SEXTUS.

IN DIE SOLENNI PASCHATIS.

Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem. & mortale hoc induere immortalitatem.

2. ad Cor. 15.

INter omnes, quas gentes & populi secuti sunt, Religiones, quâ veteres, quâ modernas, nullam, si Christianam solam excipias, reperire est, quæ non singulari studio carni faveret; singulæ enim admiserunt quaslibet corporis voluptates honestas, plurimæ etiam inhonestas. Sola nostra Religio, tam rigidam semper ac difficilem se carni exhibuit, ut meritò non nisi in odium carnis & persecutionem nata credi possit. Vix illa in mundo apparuit, cum stricto ocyus acutissimo gladio, bellum, bellum, ait, hoc enim solum hominibus annuntio. Quicumque me sibi amicam desiderat, nullam mihi molliciei, nullam deliciarum, nullam quie-

R. P. Signi Quadragesimale.

tis & otii faciat mentionem, palam enim protestor, in hunc finem me in mundum non venisse. *Non veni* Matth. 30. *pacem mittere, sed gladium.* Mox 24. ordinatè ac distinctè legum suarum formulam promulgat. Vos, inquit, qui quàm plurimas hætenus thori consortes vobis adjunxistis, præter unam solam, quam vobis indulgeo, dimittite universas, atque hanc ipsam ad desiderium prolis legitimæ, non verò ad effrænium abusum libidinis adhibete. Quod si verò gratiam meam, & favores singulares inire placet, etiam huic grandi, vos ipsos propagandi privilegio à natura concesso, haud grave vobis accidat renuntiare. Omnem sensuum voluptatem, quæ brutis communis est, sponte vestrà repudiare: quod si verò caro recal-

ooo

citret,

49